

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

Cilt: XXX

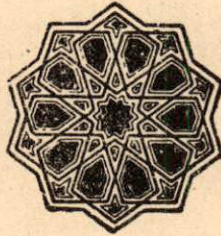

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

Cilt: XXX

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Muhammed b. Abdulkerim eş-ŞEHRİSTANİ <i>El-Milel Ve'n-Nihal (Mukaddimeler)</i> Tercüme: Doç. Dr. Abdurrahman Küçük, Arş. Gör. Mustafa ERDEM, Ar. Ok. Adem AKIN	1
Doç. Dr. Hayrani ALTINTAŞ <i>Modern Psikolojinin Bazı Meseleleri</i>	35
Prof. Dr. İsmail CERRAHOĞLU <i>Şeyhulislam Arif Hikmet ve Medine-i Münevverede Kurduğu Kütüphane</i>	111
Prof. Dr. İbrahim Ağâh ÇUBUKÇU <i>Kültürümüzde Din</i>	131
Doç. Dr. Beyza BİLGİN <i>Almanya Federal Cumhuriyetinde Türk Çocuklarına İslami Din Dersi Program Geliştirme Çalışmaları</i>	143
Doç. Dr. Mustafa Sait YAZICIOĞLU <i>Mâtüridi Kelâmında İnsan Hürriyeti Meselesi</i>	155
Doç. Dr. Mehmet BAYRAKDAR <i>Risâla Fi Ilm at-Tasawwûf li Dâvud al-Kaysari</i>	171
Gershom G. SCHOLEM <i>Gizli Yahudi Cemaati: Türkiye Dönemleri</i> Çeviren: Doç. Dr. Abdurrahman Küçük	217
R.C. MACRIDIS <i>Amerika Birleşik Devletlerinde Laiklik</i> Çeviren: Yard. Doç. Dr. Münir KOŞTAŞ	245
Chikh BOUAMRANE <i>İslam Tarihçiliği ve Tarihlerine Bir Bakış</i> Tercüme: Yrd. Doç. Dr. Nesimi YAZICI	265
Chikh BOUAMRANE <i>İslam Tarihinde Eğitim-Öğretim Kurumları</i> Çeviren: Yrd. Doç. Dr. Nesimi YAZICI	279
Yrd. Doç. Dr. Münir ATALAR <i>Türklerin Kabe'ye Yatıklar Hizmetler</i>	287
MUHİBBUTDİN EL-HABİB <i>İslam Mezheb ve Firkalarının Birbirine Yaklaştırılması Konusu</i> Çeviren: Mehmet Hayri KIRBAŞOĞLU	293

Ar. Gör. Ethem CEBECİOĞLU <i>Hallac-ı Mansur</i>	329
<i>Kitap Tanıtma</i>	351
Prof. Dr. İsmail CERRAHOĞLU <i>Kitap Tanıtma</i>	355
Prof. Dr. İsmail CERRAHOĞLU <i>Kitap Tanıtma</i>	359
Ar. Gör. Mehmet ÖZDEMİR <i>Kitap Tanıtma</i>	363
Yard. Doç. Dr. Mahmut Coşkun DEĞİRMENCİOĞLU <i>Kitap Tanıtma</i>	369
Yazarlar: Peter BERGER ve Thomas LUCKMANN	
Çeviren: M. Rami AYAS <i>Bilgi Sosyolojisi ve Din Sosyolojisi</i>	375

Kitap Tanıtma

Dr. Ahmed b. Nâsır el-Hamd, "*İbn Hazm ve Mevkifuhu Mine'l-İlâhiyât*" Riyâd 1406 / 1986, (er-Tab'atu'l-Ulâ), s. 622.

Dr. Ahmed b. Nâsırın, Melik Abdilaziz Üniversitesinin Mekke'deki Şeriat ve İslam Araştırmaları Fakültesinde doktora tezi olarak hazırladığı bu eser, Ummu'l-Kura Üniversitesinin, Şeriat ve İslâmî araştırmalar Fakültesinin İlmî Araştırmalar ve İslâm Kültürünü Yaşatma Merkezince, İslâmî Kültür serisinin 49. kitabı olarak güzel bir baskı ile okuyuculara sunulmuştur.

Bu eser, bir mukaddime, iki bâb ve bir hâtîme ve muntazam fihristlerden teşekkül etmektedir. Müellif böyle bir tezi hazırlamada kendisine yardımcı olan hocalarına teşekkür ettikten sonra, mukaddimesinde (s. 5-14) böyle bir konuyu alış Sebebini ve incelemesinde tâkip ettiği metodu sunmaktadır. Muhakaddimedede, akidenin şeriatle tesbit edileceğini, yabancı fikirlerin İslâmiyete girmeye başlamasından sonra, akide meselelerine felsefeninde karışmaya başladığını ve nakle dayanmayan mücerred akli görüşlerin de rol oynadığını ve akide meselelerinde bir karşıklık meydana geldiği belirlendikten sonra, furu' meselelerde zâhiri görüşü benimseyen, Zâhiriyye mezhebinin, akide meselelerindeki durumunun ne olduğu düşüncesi, müellifi böyle bir araştırmaya sevketmiş ve zâhiriyye mezhebinin en mühim temsilcisi olan Ali b. Ahmed b. Said b. Hazm b. Gâlib (Ö. 456 / 1064) in akide meselelerindeki görüşlerini tesbit etmeye çalışmıştır. Acaba bu mezheb furu' meselelerde zâhiri görüşe sâhip iken aslı olan akide meselelerinde aynı görüşe sâhip olmuş olsa, Mücessime görüşünü benimsemesi gerekmezmiydi. Fakat ben onlarda böyle bir şey göremedim. Bu mezhebin kurucusu olan Dâvud ez-Zâhiri ve onların ileri gelenleri Yüce Allahın sıfatları meselesinde Ehli Sünnet ve'l-Hadis yolunda oldukları fakat onlardan bazılarının sıfatlar meselesinde Mutezileye tâbi oldukları görülür. Şunu da unutmamak lazım ki, Zâhiriyye mezhebi furu' meselelerde Zâhiriyye adı altında toplanır, usulde ise görüşleri muhtelifdir. Furu' meselelerinde İbn Hazm, Zâhiri olmasına rağmen, usûl babları, sıfat âyetleri, sıfat hadisleri hakkında kıyasla hareket etmiyen kimse-

üzerinde durulmaktadır. Sonra asıl konuya geçilerek neticeye ulaştırıcı sağlam bir yolla İbn Hazm, âlemin hâdis olduğunu ve onun muhdes olduğunun delilleri, ikinci olarak ta, Allahın varlığına delil olabilecek bu âlemdeki eserler üzerinde durmaktadır. Allahın birliğini delil getirirken, akıl ve hissin beraberce bir nizam ve yardımlaşma içerisinde olduğunu söylemektedir. İbn Hazm, Allahın kendisini tesmiye ettiği isimlerin hususunun isbatında Mutezile ile mutabakat halindedir. O, nasların zâhirini ahş metodunda Allaha lâyük olmayan bir şekildeki tev'ile muhaliftir. Yine o, Allah'ın mahiyetinin isbatı için olan zât sıfatlarını ve Allahın görülmesi meselelerinde Ehl-i Sünnet mezhebine uygun sözler söyler. Hüsn ve Kubuh meselesinde mutezileye muarız olur. Yüce Allah'ın fiili sıfatlarını ta'lil de, Eş'ari ekolü görüşünü benimser, dedikten sonra, kitabın sonuna Kur'ân âyetlerinin, hadislerin, beyitlerin, alem olan isimlerin, müracaat ettiği kaynakların ve kitabın konularını ihtiva eden fihristler koymaktadır.

Eser, ilâhiyat fakültesi öğrencileri ve kelamla meşgul olanlar için faydalı bir kaynak mahiyetindedir.

Prof. Dr. İsmail CERRAHOĞLU